List 28. **NOVICE** Tečaj XLIX.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 80 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 17. julija 1891.

Z Dolenjskega, 14. julija 1891.

Politični položaj je nejasen, in previdnosti, pišete v zadnjih „Novicah“, je danes bolj treba, nego kedaj. Resnične besede. Previdnim nam je treba biti, pa tudi pripravljenim, ako bi se politični veter obrnil proti nam. Kako pa naj se pripravimo za tak mogoč slučaj? Odgovor na to vprašanje ne bo težak nikomur, kdor naše razmere pozna. Mi Slovenci smo majhen narod, a obdani od vseh strani od mogočnih sosedov, ki silijo čez naše meje in bi nam radi vzeli zemljo in narodnost. Le če združimo vse svoje moči, dušne in gmotne, in če se bomo v politični borbi držali trdne discipline, bode mogoče ohraniti se in vse sovražne napade odbiti. Iz tega vsega je pa lahko umeti, kako neprijeten, kako nepridiprav nam je politični prepir, ki ga imamo nekaj časa med seboj na Kranjskem, ki nam je že pri zadnjih državnozborskih volitvah precej nagajal, pri mestnih volitvah Ljubljanskih pa nas je razdelil skoraj popolnoma v dva nasprotna tabora.

Ako je že to velika nesreča za nas, da imamo v deželi naši dve stranki, nemško in slovensko, kateri druga drugo izključujeta, smemo se li še narodnjaki med seboj na dvoje cepiti ter svoje i tako šibke moči trošiti v domačem boji brata proti bratu, ne videč in ne brigajoč se za nevarnost, ki nam preti od naših pravih sovražnikov od zunaj? Tudi na to vprašanje bode odgovor lagak. Pa saj vidimo, kake žalostne nasledke ima domači prepir pri naših sorodnih bratih na Češkem. Koliko so se že do sedaj okoristili ž njih neslogo naši skupni zoperniki in koliko se ti še nadejajo! A Čehi so še mnogo številnejši in močnejši od nas, njih narod mnogo zavednejši in njih narodnost veliko bolj utrjena, nego naša; pa vender jim nesloga že do sedaj prizadeva toliko škode. Česa se imamo pa šele mi bati, ako prepira o pravem času ne ustavimo?!

Ker so morebiti kateri, ki mislijo, da se moramo z ozira na vero ločiti in hoditi vsak svojo pot, hočemo v prihodnjič razložiti neizogibne slabe nasledke naše razprtije tudi za vero in nravstvenost.

Govor g. notarja in dež. posl. Luke Svetca

ob razkritji spominske plošče dr. Janeza Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Častita gospoda, dragi rojaki!

Povabljeni od našega pisateljskega društva, zbrali smo se danes, da zaznamujemo s častnim znamenjem hišo, v kateri je živel jeden najboljših sinov matere Slovenije, rajnik gospod blaženega spomina dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški.

Ta hiša sicer ni njegova rojstna hiša; njegova zibel je tekla v starodavnem Kranji; vender mu je bila tudi to očetna hiša, last njegovega blagega očeta, s katerim je skupaj bival pod jedno streho, dokler ga ni oddružila od njega neizprosna smrt.

Tukaj, v tej hiši je začel blagi rajnik svoje trudapolno, a uspešno delo za slovenski narod, ki ga je nadaljeval neprestano, neumorno do svojega zadnjega vzdihljaja, skoro celih 40 let.

Predaleč bi zašel, ko bi Vam hotel, častita gospoda, na drobno razlagati, koliko dobrega da je prišlo v tistem času iz te hiše slovenskemu narodu; koliko da je storil zanj blagi rajnik kot pisatelj, kot urednik „Novic“, kot vodja v borbi za narodne pravice. Le na kratkoma naj omenim, da je on, kakor njega dni Valentin Vodnik slovečega spomina, narod naš izobraževal vsestransko, učil ga vsega, kar mu je potrebno za življenje, ob jednem pa širil narodno zavest in ljubezen do materinega jezika med vse stanove; budil in učil je kmeta in obrtnika in trgovca, priprosto ljudstvo in gospodo. Zbral je on okolu sebe vse, kateri so hoteli in mogli kaj delati za narod. Za katererega koli je zvedel, da zna kaj koristnega spisati, on ga je nagovoril in privabil v kolo narodnih delavcev. Tako so postale njegove „Novice“ sčasoma pravo središče vsega literarnega življenja slovenskega; jezika in oblik „Novičnih“ poprijeli so se polagoma vsi Slovenci, Kranjci kot Korošci, Štajerci kot Primorci, ter smo tako pod modrim vodstvom njegovim dobili Slovenci skupni literarni jezik. Tako smo, drugače razdeljeni v razne dežele, v duševnem oziru postali jeden narod; tako je nastala v duhu in misli zjedinjena Slovenija, in on je nje pravi dušni oče.

Ko so se z letom 1848. začeli obetati politični in narodni svobodi boljši časi, od tedaj smo videli blagega rajnika na prvem mestu vsega političnega in narodnega gibanja; vodja je bil slovenskemu društvu, slovenski matici, čitalnici Ljubljanski, prvomestnik klubu narodnih poslancev deželnega zbora; z jedno besedo, trden steber, na katerega se je opiralo vse naše narodno prizadevanje. Časi so bili mnogokrat tudi nevarni in Slovenstvu silno neprijazni, in treba je bilo prav njegove previdnosti, njegove zmernosti, da je kakor spreten krmar srečno vodil narodno ladijo ter jo ohranil nepoškodovano mej jeznimi valovi sovražnih nam viharjev. Zakaj tudi njemu se je očitalo mnogokrat, kakor še nam dandanašnji, da ne misli pošteno za Avstrijo, da ga miti ruski rubelj, da je državi nevaren itd. Ali kar so mu očitali in s čimer so ga pred svetom črnili, tega, tako je podoba, sami niso verjeli; zakaj, ko so nastali za Avstrijo hudi časi, ko so jo z orožjem napadali zunanji in notranji sovražniki, tedaj se je vse zaupljivo oziralo vanj, in ta hiša bi vedela povedati, tedaj so obiskovali jako imenitni gospodje dr. Janeza Bleiweisa, preverjeni njegove čiste ljubezni, njegove nepremične udanosti do cesarja in Avstrije, ter klicali, naj pomaga narod vnemati za brambo države.

Njegovo tako mnogostransko, tako obče koristno in uspešno delovanje našlo je pa sčasoma tudi hvaležno priznanje. Bil je odlikovan ne samo od občin in društev, domačih in inostranih; tudi mogočni vladarji držav so ga častili, in sam naš presvetli cesar ga je odlikoval z redovi in ga naposled povzdignil v plemeniti stan. Zlasti pa je bil izredno spoštovan in slavljen od naroda slovenskega, ki ga je sploh imenoval svojega očeta. Ta hiša je priča, kako navdušeno, kako srčno mu je izkazoval narod naš čast in hvaležnost v najobilnejši meri. Mi se namreč danes v tretje praznični zbiramo pred to hišo. V prvič je bilo ob njegovi 70letnici, ko so prihiteli naši rojaki iz cele Slovenije, pa tudi zastopniki naših slovanskih bratov od juga in severa, čestitat in poklanjat se odličnemu Slovencu in Slavjanu, ter so ob sijajni bakladi iz tisoč in tisoč hvaležnih src navdušeni živio-klici doneli po tej okolici. V drugič je bilo ob žalostni priliki, ko se je v črno zavila bela Ljubljana in so ž njo žalovale vse druge slovenske pokrajine ter je neprizirna množica narodovega očeta s solznimi očmi spremljevala k večnemu počitku. Danes pa smo se zbrali, da odkrijemo vzidano spominsko ploščo kot trajen spomin, da je ta hiša dušno zjedinjeni Sloveniji očetova hiša ter kot vidno tudi poznim potomcem sveto znamenje naše nikdar prenehljive hvaležnosti do vzornega, po delih svojih neumrlega rodoljuba. Naj se torej odgrne zavesa, mi pa zakličimo iz globine srca: Vekoma naj živi dr. Janeza Bleiweisa viteza Trsteniškega spomin, njegovemu imenu večna čast in slava!

Govor državnega poslanca Kluna
v državnem zboru dne 26. junija 1891.

I. Uravnavanje cest.

Namesto daljšega uvoda bodi mi dovoljena opomnja, da sem prav proti svoji volji uvrščen mej protigovornike nekako tako, kakor je prišel Poncij Pilat v vero. Jaz nisem proti uravnavi rek, ne ugovarjam doneskom, ki so postavljeni v proračun za cestne in vodne zgradbe, temveč le želim, da bi se ti zneski še povišali, da bi se lože oziralo na dotične prav opravičene želje in potrebe posamičnih dežel, torej tudi moje ože domovine.

Kar se tiče cestnih in vodnih zgradeb, morda se prejšnje čase ni nobena dežela tako zanemarjala, kakor dežela, katero imam jaz čast zastopati. Pa ne mislite, gospoda, da Kranjski ni treba podpore. Kdor je kdaj potoval po tej deželi, prepričal se je, da je v tem oziru še jako mnogo storiti. Ceste drže prav po nepotrebnem čez tako strma rebra, da po nekaterih še z lahkim vozom težko voziš. Vožnja s težkim vozom je pa po teh cestah naravnost življenju nevarna. Mnoge votivne table ob cesti tudi kažejo, koliko nesreč se je že tukaj ali tam prigodilo.

Dežela Kranjska je z jako skromnimi troški, s katerimi razpolaga, že izredno veliko storila. Gradile so se nove ceste, stare popravljale, in kmalu ne bode okrajne ceste, ki bi imela prej omenjene hibe.

Pri državnih cestah ostaja pa vse pri starem. Da resnico govorim, kaže cesta iz Kranja v Kranjsko Goro, cesta čez Peščenik, cesta s Krškega v Novo Mesto in cesta iz Novega Mesta v Št. Jarnej, potem pa cesta čez Gorjance.

Res je, da se je poslednjih deset let jako veliko storilo, da se je vlada bolj ozirala na naše ceste in da je v letošnjem proračunu vstavljen veči delni znesek za tako popravo, za kar bode naša dežela vedno vladi hvaležna.

Res je pa tudi, da nekaterih cest tudi ne bode treba tako korenito popravljati, bode zgrajena dolenjska železnica, ki bode na se potegnila glavni promet. Mnoge omenjene ceste se bodo pa baš zaradi železnice morale zgraditi ali pa popraviti, če se hoče, da bode dolenjska železnica deželi donašala one koristi, katere pričakuje prebivalstvo in katere si po praviei obeta vlada. Kaj koristi železnica kraju, ki je tako rekoč zaprt in se njega pridelki ne morejo ali pa le z težavo in z velikimi žrtvami morejo spravljati do nje? Metliški in Črnomaljski kraj, ki pridelujeta mnogo vina in sadja, ostaneta zaprta za dolenjsko železnico, če se cesta čez Gorjance temeljito ne preloži, da bi prebivalci brez posebnih zadreg mogli svoje pridelke spravljati do železnice. Prav isto velja o krajih, ki leže proti Krškemu in Št. Jarneju. Začetek tem potrebnim popravam se je že naredil, in so v letošnji proračun vstavljeni veči delni zneski. Prosil bi vender visoko vlado, da nadaljuje za-

četo delo z večo odločnostjo in da v proračun za prihodnje leto postavi veče delne zneske, da bodo omenjene ceste že dodelane, ko začne voziti dolenjska železnica.

Od tega ne bode imelo koristi le prebivalstvo, temveč tudi železniška uprava, oziroma država, ki prevzame obrat omenjene železnice. Le v tem slučaji je pričakovati, da bodo omenjeni kraji svoje pridelke dovažali dolenjski železnici, sicer jih bodo tudi v bodoče rajši vozili v Brežice in Videm na južno železnico ali pa celo na ogrsko državno železnico v Karlovec.

Pa ne le na Dolenjskem, temveč tudi na Gorenjskem je treba jako popraviti državne ceste. Največ obrtnosti na Kranjskem ima Tržič. Obrtnost se pa v tem kraji vender ne more še tako razviti, kakor bi se morala in bi se lahko, zakaj ta kraj je daleč od železnice in mora svoje izdelke voziti na železniško postajo v Kranj. Zaradi tega se pa seveda izdelki jako draži. Postaja Podnartska je pol bliža, in voznik bi tja lahko peljal dvakrat na dan, v tem ko more v Kranj le edenkrat. Ali tukaj je tako imenovani Gobovec taka ovira, da rajši vozijo v Kranj, dasi je pot dvakrat tako dolga.

Ta cesta se vsakakor mora hitro preložiti, če se hoče povzdigniti promet. Mislim, da so dotični načrti že izdelani, in prosim torej, da se visoka vlada spomina poprave te ceste pri sestavi proračuna za drugo leto.

(Dalje prihodnjič.)

Državni zbor.

V 40. seji dne 7. julija je poslanska zbornica popolnoma rešila naslov finančnega ministerstva, in ta dan je finančni minister odgovoril na razne pritožbe poslancev. Glede eksekucijskih stroškov pri iztirjavanji davkov, proti katerim se je več poslancev ter iz raznih dežel pritoževalo, izjavil je minister, zagovarjaje finančne oblasti, da se ne predpisujejo in ne tirjajo s tako strogostjo, kakor to popisujejo nekateri govorniki. Pripoznava pa vender, da so eksekucijski stroški, kolikeršne predpisuje dotična naredba iz leta 1878., prehudi za davkoplačevalce, in obeta, da bode tudi on v tem pogledu posnemal svojega prednika ter gledal, da se bodo polagoma jako znižali. Uže od leta 1888. do 1889. se je dovolilo mnogo olajšav v tem oziru, ter so se v tem letu eksekucijski stroški vsled olajšav znižali za 613.472 gld. Finančni minister prosi poslance, da bi mu, ako se pritožujejo proti nepostavnemu postopanju finančnih oblasti ter, rekel bi, o samovoljnem vekšanji davkov, kakor na primer dohodarine, navedli določne fakte, on jim bode za to hvaležen ter bode takoj zaukazal preiskovati reč ter odstraniti nepostavnosti. Ako se pa tako na splošno govori, kakor je govoril gospod poslanec Heilsberg, ne more niti ukazati, da bi se sploh koj preiskovalo. Glede predloga Fürnkranzovega, da bi se dovolilo posestnikom vinogradov, katerim je trtna uš uničila trte, namesto trt saditi tobak, pa je rekel minister, da bode vlada sicer še poskušala, ako bi se dalo kaj storiti, da je pa malo upanja do dobrega uspeha. Prvič ni namreč vsaka zemlja ugodna tobakovi rastlini, drugič je pa tobačna uprava primorana uže zdaj mnogo tobakovega perja kupovati v inozemstvu, ker so začeli kadilci bolj kaditi tobak inozemski nego domači.

Za ministrom so govorili še nekateri govorniki ter pretresovali še nekatere naslove tega ministerstva, potem je bil vzprejet ves proračun finančnega ministerstva.

Na dnevnem redu je bil potem vladni načrt zakona glede nove pogodbe naše državne polovice s parobrodnim društvom Tržaškim Lloydom. Poslanec Borčić je govoril proti načrtu. Grajal je dosedanjo upravo Lloydovo, grajal pa tudi vlado, katera je z mirnim očesom gledala ter se ni niti brigala za razne pritožbe proti Lloydu. Po njegovem mnenji je Lloyd danes na tako slabih nogah, da bi se mu moglo pomagati le s tem, da se mu dovoli letna podpora petih milijonov goldinarjev, ter posojilo 10 milijonov goldinarjev, da si uredi svoje brodovje po zahtevah sedanjega časa. Govorniku tudi ni po misli določba v pogodbi, po kateri imajo predpravico biti imenovani za Lloydove častnike reservni častniki ter pomorski kadetje vojne mornarice. S tem se hočejo odstraniti dalmatinski in istranski kapitani, s tem se hoče napraviti iz Lloyda nekako ponemčevalno orodje.

Za Borčićem je govoril poslanec Prade. Tudi njemu se ne zdi, da se bode naša trgovina z Lloydom posebno pospeševala, dokler se ne podržavi južna železnica. Tudi on graja upravo njegovo, katera je znala pri letnem deficitu 600.000 gld. deliti vender 4 % devidendo delničarjem ter lepe tantieme upravnim svetnikom. Po njegovem mnenji bi se moral Lloyd podržaviti, ako bi se sploh kaj hotelo storiti iz njega. V enakem smislu so dne 8. t. m. govorili še drugi poslanci, kakor na pr. Gessmann, Neubeer, Lueger ki je posebno jako vdrihal po Lloydovem dosedanjem predsedniku baronu Marku Marpurgu, ki je baje skrbel bolj za se, nege za društvo in se tako vedel, kakor bi bil Lloyd za njega, a ne on za društvo. Poslanec Ludwig je priporočal, da bi se člen 2. nove pogodbe tako spremenil, da mora Lloyd za nove ladije ter tudi za njih popravo rabiti izključno domače blago. Poslanec Lueger je podpiral ta predlog ter se skliceval na enake pogoje v pogodbi, katero je sklenilo Dunajsko mesto s tramvajskim društvom. Ali ta predlog ni obveljal, ravno tako ne predlog Pradejev, da se sklene pogodba na 10, a ne na 15 let.

Dr. Pattai je govoril za podržavljenje Lloyda, baron Schwegel je pa poudarjal, da to ni mogoče, ker bi ne bile Lloydove ladije ob vojski varne pred sovražnikom. Nova pogodba z Lloydom je bila nato vzprejeta.

Zatem se je začelo posvetovanje o proračunu za trgovinsko ministerstvo. Češki poslanec dr. Dyk je tožil o veliki nevarnosti, ki preti po ogrski moki mlinarjem

na Češkem. Vlada naj skrbi, da se bodo plačevali od moke povsod enaki tarifi in da se odpravijo povračila, ki jih dobivajo ogrski trgovci, ker prodajajo vsled njih ogrsko moko po taki ceni, da je nemogoča konkurenca češkim mlinarjem. Dr. Dyk pravi, da je vse to zlo zakrivil dualizem, katerega tako hudo napada, da ga pozove predsednik k redu. V zbornici je bilo jako malo poslancev, zato je pa zahteval dr. Lueger, predno je začel govoriti, naj jih predsednik prešteje, ako jih je za sklepčnost potrebno število navzočnih. Ko mu predsednik odvrne, da se to zgodi le pred glasovanjem, začne dr. Lueger: Častite klopi in poslanci! kar je vzbudilo po zbornici mnogo veselosti. Bilo pa je v zbornici samo 50 poslancev. Govornik se pritožuje, da trgovski minister premalo skrbi za sestavo obrtnih zadrug, da škoduje na Dunaji gospodarsko društvo, ki ima javno podporo, obrtnikom, dalje da je minister prepopustljiv pri zlorabi tvrdskih imen. Na Dunaji je neka Anglo-Hungarija-Biscuit-Company-Liwited, za katero tiče pa samo trije bratje z imenom Back pl. Begovacs itd.Lueger priporoča tudi ministru, naj bi ne skrival trgovinske pogodbe z Nemčijo, marveč naj jo objavi, da bodo ljudje pomirjeni ter da bodo imele trgovinske zbornice ter obrtne zadruge dovolj časa, da o njej izrazijo svoje mnenje.

Tržaški poslanec Stalitz je priporočal novih železniških zvez za Trst, zlasti pa progo iz Divače v Škofjo Loko.

Dne 9. julija je govoril trgovinski minister Bacquehem. Zagotavljal je, da mu je razvoj obrtnih zadrug jako pri srci in da bo obračal vedno svojo pozornost na nje. Glede železnic je pa rekel, da ni bilo mogoče letos veliko storiti za nje zaradi državnih financ. Glede lokalnih železnic je priporočal za vzgled Štajersko, ki jih podpira z deželnim denarjem. Kar se pa tiče trgovske pogodbe z Nemčijo, rekel je trgovinski minister, da se ne more zato razglasiti, ker se glede trgovskih zvez pogajata državi tudi z drugimi vladami.

Dne 10. t. m. se je nadaljevalo ter končalo posvetovanje o proračunu za trgovinsko ministerstvo. V tej seji je odgovoril tudi finančni minister na Nabergojevo interpelacijo glede rabe slovenskega jezika pri odredbah ob odpravi proste luke in pa vpeljave nove užitnine. Minister je rekel, da je on za to skrbel, da so bile dotične odredbe objavljene v državnem in deželnem zakoniku uže pred 1. julijem, da je zaukazal napraviti tudi slovenske tiskovine ter da so carinski uradniki večinoma vešči slovenščini. Mi smo popolnoma prepričani, da se je gospodu ministru tako poročalo iz Trsta, da bi bilo pa res vse v takem lepem redu, nam ni znano.

V soboto dne 11. t. m. je odgovoril poljedelski minister na neka vprašanja, kaj misli vlada započeti, da se ne bi razširil mrčes „nona“, ki prizadeva gozdom silno škodo. Minister je rekel, da se je sicer res pokazala ta nevarna živalca po nekaterih krajih, pa se ne razširja tako, da bi bile potrebne izredne odredbe, ter da zadostujejo določbe gozdnega zakona.

Po tem je bilo na dnevnem redu posvetovanje o melijoracijskem zakladu ter o proračunu poljedelskega ministerstva. Češki poslanec Formanek pravi, da bi se melijoracijski zaklad moral zvišati od pol milijona na en milijon ter da bi se morale deliti iz njega podpore posameznim deželam primerno davku. Ker se pa to ne godi, zahteva češki narod samoupravo. Minister Falkenhayn je pa odgovoril Formanku, da je kriv češki deželni zbor, ako se malo stori za zboljšanje zemlje na Češkem, ker ne skrbi za potrebne deželne zakone.

Poslanec Adamek misli, da bi bilo veliko boljše, ako bi se milijoracijski zaklad razdelil v deželne zaklade. Potem, ko je še poročevalec Rutovski govoril ter priporočal vladni predlog, bil je vzprejet pri glasovanji.

O proračunu poljedelskega ministerstva je govoril tudi naš poslanec Povše. Omenjal je uravnave Mirne in Krke na Dolenjskem in vipavskih hudournikov na Notranjskem. Priporočal je vladi, naj izdatno podpira napravo vodnjakov na Krasu in v Suhi Krajini. Govoril je o živinoreji ter rekel da bi jo morala izdatneje podpirati vlada. Dejal je, da je skrajni čas, da se začno vinorejci podpirati z ameriškimi trtami ter z denarno podporo in posojili. Govornik meni tudi, da se bode pitje žganja najprej odpravilo s tem, ako se bo pospeševala sadjereja ter bodo ljudje napravljali več domačega mošta.

Dne 13. t. m. je odgovoril finančni minister na interpelacijo dr. pl. Fuchsa in tovarišev glede obdavčenja manualnih mašnih stipendij in pa slučajnih neredovitih dohodkov dušnih pastirjev. Minister dr. Steinbach je priznal, da so bile finančne oblasti semtertja pregoreče pri obdavčenji takih dohodkov ter da jih je bolje poučil zaradi tega s posebnimi odredbami.

Ta dan se je končalo posvetovanje o proračunu poljedelskega ministerstva, potem ko se je od vseh strani poudarjala važnost poljedelstva za našo državo ter se priporočalo vladi, da je podpira z vsemi močmi.

Vse tako, kakor druga leta. Sicer pa moramo priznati, da ima sedanji poljedelski minister resno voljo povzdigniti poljedelstvo ter pomagati kmetu. Tudi se je za njegovega ministrovanja uže mnogo storilo v tem pogledu, a storilo bi se še lahko več, ko bi ne rabila naša država toliko denarja drugje, na pr. za vojsko. Ali kaj hočemo, danes živimo v tako opasnih razmerah, da so stroški za vojsko, ki požre vsako leto mnogo milijonov goldinarjev, neizogibni. Prosimo pa Boga, da bi vsaj on poljedelskemu ministru pomagal ter nam dal nekoliko dobrih letin.

Politični pregled.

Domače dežele.

Dne 13. t. m. je imel klub konservativcev sejo. Zastopniki vseh skupin so naglašali nerazdružno skupnost. Mnogoštevilno zbrani člani so priredili načelniku

Hohenwartu navdušeno ovacijo, za katero se je zahvalil in obljubil, da hoče tudi v prihodnje na čelu kluba z vsemi silami zagovarjati skupna načela. Glasila nemško-liberalne stranke so vedno pripovedovala o nejedinosti v tem klubu ter o njega skorajšnjem propadu. Zadnji čas jim je posebno neljub postal ta klub ter bi se ga radi na vsak način iznebili. „Udaril bodem pastirja, in razkropile se bodo ovce“, ta svetopisemski rek je, kakor kaže, znan celo židovskemu zboru pri uredništvu „N. Fr. Pr“ Po tem reku, misli si ta list v svojem nedeljskem članku, naj bi se ravnal grof Taaffe ter poklical grofa Hohenwarta v gosposko zbornico. Nam ni sicer grof Taaffe povedal svojega mnenja, ali mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da se zdi grofu Taaffeju Hohenwart bolj potreben v poslanski zbornici nego v gosposki.

Minoli teden so se zbrali na Dunaji udje mladočeškega državnozborskega kluba, da bi se posvetovali, kako stališče naj bi zastopal klub nasproti dr. Vašatyju glede njegovega govora v državnem zboru, v katerem je proti volji klubove večine napadal avstrijsko-ogrsko vnanjo politiko. Časopisi poročajo, da so se vsi klubovi člani odločno izrekli proti dr. Vašatyju ter izjavili, da se strinjajo glede vnanje državne politike popolnoma z nazori, katere je dr. Herold označil v svojem govoru pri splošni razpravi o državnem proračunu.

V delegacije so bili izvoljeni za Kranjsko: Šuklje, namestnik: Klun; za Goriško: Jordan, namestnik: dr. Gregorčič; za Dalmacijo: Klaič, namestnik: Bulat; za Štajersko: Heilsberg in Kokoschinegg, za Koroško: Nischelwitzer, za Trst: Burgstaller, za Istro: Bartoli, namestnik: Rizzi. Posvetovanja poslanske zbornice so se dne 16. t. m. odložila do jeseni.

Ogrska. — Ogrska poslanska zbornica je vzprejela dne 13. t. m. s 261 proti 99 glasom vladni predlog o reformi uprave za podlogo podrobni razpravi. Odsotnih je bilo 50 poslancev.

Vnanje države.

Nemčija. — Nemški cesar je zapustil Angleško dne 13. t. m. na večer. Prejšnji dan sta obiskala cesar in cesarica ministerskega predsednika lorda Salisburyja na njegovem posestvu. Ker se je mnogo govorilo, da bode najbrže pristopila tudi Angleška k trojni zvezi, izjavlja angleško časopisje, da ni na vsej govorici nič resnice. Pa tudi oficijalna izjava v angleškem parlamentu dementuje take trditve.

Francoska. — Kakor poroča list „Siécle“, nameravajo mnogoštevilni francoski narodni zastopniki, in sicer iz vseh parlamentarnih strank, poslati časten dar članu angleškega parlamenta Laboucheru ter se mu zahvaliti za stavljeno, Francoski prijazno interpelacijo v angleškem parlamentu.

Narodno-gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

XII. Zborničnl tajnik poroča, da se je gremij tiskarjev in črkostavcev v Pragi obrnil s peticijo do vis. poslanske zbornice, do vis. ministerstva finančnega in pravosodnega za premembo tiskovnega zakona in odpravo časniškega in koledarskega kolka ter prosii zbornico, da bi priporočala prošnjo.

V peticiji se izraža nadeja, da se bode visoka poslanska zbornica za to potegnila, da postanejo tudi avstrijska časniška in tiskarska podjetja deležna tistih koristi in pravic v tiskovnih rečeh, katere uživajo taka podjetja uže dolgo časa po skoraj vseh kulturnih državah evropskih, in da ne bodo še dalje izključena od tega tiskovnega prava, katero je tako rekoč postalo mednarodno pravo, vsaj kolikor se tiče teh držav.

Bremena, katera so avstrijske tiskarne doslej morale nositi, izključujejo jih od vsakeršnega mednarodnega tekmovanja in ovirajo njih obrtno delavnost, ker jim jemljejo sposobnost za občno konkurenco. Dandanes se dotični krogi sploh pritožujejo, da domači tiskarji hodijo v inozemstvo in da zlasti tam tiskani spisi, sosebno ilustrovani časopisi preplavljajo Avstrijo v škodo domači podjetnosti.

Glavni vzrok so neenaki pogoji za izdelovanje pri nas in v tujini. Po inostranskih deželah imajo tiskarski podjetniki veliko ugodnosti, mi pa ne vemo še nič o njih, dasi tudi niso delavske plače po tukajšnjih tiskarnah, če ne veče, gotovo pa nič manjše nego po inozemskih.

Potem preide peticija k posameznim točkam in govori o pritožbah glede časniške kavcije, prepovedane svobodne javne kolportaže časnikov, objektivnega postopanja v tiskovnih rečeh, časniškega in koledarskega kolka in završuje po obširnem utemeljevanji s prošnjo:

Visoka poslanska zbornica naj sklene zakonske načrte, s katerimi se

1.) odpravi časniška kavcija,

2.) dovoli javna kolportaža časnikov in neperijodičnih tiskovin,

3.) opusti objektivno postopanje in policijska konfiskacija,

4.) izloči iz zakona določba, vsled katere sme politično oblastvo vzeti koncesijo za tiskarno, in ob enem določi z zakonom, da zadošča, če se tiskovine predlože tiskovnim oblastvom tedaj, kadar izidejo, in naposled

5.) odpravi časniški in koledarski kolek.

Ko je bil poročevalec, kar je bistvenega v peticiji povedal, predlagal je v imenu odsekovem: Častita zbornica naj blagovoli to peticijo podpirati.

Gospod zborničnl svetnik Vaso Petričić ne pritrjuje, da bi se odpravil časniški in koledarski kolek, ker bi vsled tega manjše državne dohodke bilo pokriti z drugimi davki, ter predlaga, naj zbornica ne priporoča te točke peticije.

Gospod zborničnl svetnik Maks Krenner meni, da ni ugovor gospoda predgovornika tehten, in priporoča predlog odsekov.

Gospod zborničnl svetnik Anton Klein govori za odsekov predlog.

Ko je bil gospod zbornični svetnik Vaso Petričić še enkrat izpregovoril za svoj predlog in poročevalec priporočal odsekov predlog ter poudarjal, da nese koledarski kolek na leto okoli 165.000 gld. in časniški kolek okoli 900.000 gld., da so na Ogrskem leta 1870. odpravili časniški kolek, da so na Angleskem uže leta 1855. časniško pristojbino omejili edino le na poštne znamke, leta 1861. pa odpravili tudi to poštno pristojbino, da so na Francoskem časniški kolek opustili z odlokom z dne 5. septembra 1870. leta in na Nemškem izrekli v § 30. tiskovnega zakona, da se tiskovnim izdelkom ne sme nakladati časniški kolek, odklonila je zbornica predlog gospoda zbornličnega svetnika Vasa Petričića in vzprejela predlog odsekov.

Poučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

228.

Parobrod. Denis Papin. Robert Fulton.

Za veliki svetski promet je bilo brodarstvo od nekdaj največje važnosti. V brodarstvu je bila moč in bogastvo mnogih narodov, a vender je bilo ono vse do nedavnaj tako jednostavno. Tudi najdovršenejši brodovi so se morali često pokoravati vetru in toku vode. Na teh svojih brodovih se je čutil človek malega in slabega, da se ni niti predrznil samo pomisliti, kako bi mogel kedaj kljubovati vetrovom in toku vode, in da bi letel, kamor ga srce vleče. In kedar so že iznašli ljudje močno silo, katera bi mogla brod ravnati, bili so mornarji še vedno in še dolgo malo naklonjeni, da bi verovali, da more človek s čim vladati nad razvihranim morjem. In kakovšna sila da bi to bila! Voda sama da nasprotuje razvihranemu morju! Da, tako je, v vodi, v njeni pari je našel človek silnega tekmeca. In prvi, kateri je izmislil parostroj, pomislil je koj, kako bi ž njim brod ravnal. Ta mož je bil Denis Papin, in kar je izmislil, to je tudi izvel. Leta 1707. mu je bil brod že gotov. Brod je imel dve veliki kolesi z lopatami, kateri je imel vrteti parni stroj. Spustil se je Papin s Kasela po Fuldi, da pride v Vezero, in da potem zaplove po morji na Angleško, kjer je želel svoj izum pokazati. No brodarji na Vezeri so se zbali, da jim hoče novi brod motiti delo, zato so ga razbili na veliko žalost Papinovo. Malo potem je umrl Papin, in ž njim je šel v kot njegov izum. Šele čez sto let se je začelo zopet delati na to, da se parostroj, kakor ga je Watt izumil, upotrebi za plovbo, ker drugi stroji, ki so jih izumili razni možje, nikakor niso bili prikladni za ta posel. Toda šele Robertu Fultonu se je sponeslo, da je izvel ono, česar njegovi predniki niso mogli izvesti.

Robert Fulton, porojen v državi Pensilvaniji v severni Ameriki, bil je sin siromašne obiteli, in se je s početka bavil s slikarstvom. Leta 1786. je prišel na Francosko, kjer je opustil slikarstvo in se do celega posvetil tehniškim znanostim, za katere mu je srce utripalo. On je pazno proučil razloge, radi katerih ni nobeden mogel uspeti v tem, da parostroj upotrebi za plovbo. Ameriški poslanik na Francoskem, Liwingstone, dobil mu je sredstev, da more zgraditi mal parobrod po svojem umovanji. V avgustu 1803. l. je prebil njegov brod srečno prvi poskus na Seini pri Parizu. Na nesrečo so bili tedaj Francozi v vojski z Angleško tako zamotani, da se nobeden ni zanimal za Fultonove poskuse. Tudi cesar Napoleon I., kateremu se je ponudil Fulton, da mu hoče zgraditi parno floto, s katero bode mogel uspešno napasti Angleže, proglasil je njegov izum za navadno sleparijo.

Ko je sprevidel Fulton, da mu v Francoskej ni sreča mila, vrnil se je v svojo domovino, da tu ponavlja svoj poskus. V to svrho je zgradil dosta velik parobrod, kateremu je zdel ime „Clermont“. Pa tudi njegovi rojaki niso marali za njegov brod, temveč so se rogali Fultonu, nazivajoč njegov brod „Fultonovo neumnost.“ Grohoten smeh ga je spremljal, ko je stopil na svoj brod, in do vrha je prikipelo roganje, ko mu je brod po kratki plovbi na jedenkrat obstal. Bilo se je nekaj pokazilo na parostroji. Fulton je to brzo popravil, in veselo zaplove potem „Clermont“ v Hudson. Kmalu se je roganje sprevrglo v navdušeno klicanje.

Fulton sam pripoveda o tem dogodku to le: „Ko sem gradil prvi parobrod v New-Yorku, gledal je svet moj izum ali ravnodušno ali prezirno. Moji prijatelji so me gledali nekako čudno, kakor da se boje, da se mi je v glavi zmešalo. Poslušali so sicer mirno moja razlaganja, ali se jim je na obrazu bralo, da ne verujejo. Ko sem hodil dan za dnevom h gradnji svojega broda, slišal sem več potov, kako o tem sodijo mimoidoči ljudje, kateri me niso poznavali. Vsak se je rogal mojemu podjetju. Neprenehoma sem moral od znancev poslušati očitke, da toliko časa in novcev trošim na tako neumnost. Ni je bilo duše, katera bi me bila v mojem mučnem delu obodrila, ali mi poželela srečnega uspeha. Ali ko je poskus uspel in brod še ni prišel jedno angleško miljo daleč, uvidel je že vsak, koliko velja, in nastalo je pohvalno klicanje z vseh stranij. Oni, kateri so popreje najhuje kričali proti njemu, hvalili so ga sedaj najglasneje.“

Tako popisuje sam Fulton ta prigodek, in moramo mu verovati, da je imel mnogo pretrpeti. Ali za vse te težave ga je obilno nagradil sijajni uspeh, ki ga je dosegel. Od takrat je Clermont občeval mej New-Yorkom in Albanyom na Hudsonu. Prvi pot je vozil v Albany brez potnikov, ali ko se je vračal, dobil je že jednega smelega potnika. In ker je šlo vse v najboljšem redu, začeli so se ljudje čedalje rajši voziti na njem, tako da je sčasoma imel dosta dobička. Fulton je pozneje zgradil

še več parobrodov, in v nekoliko letih so vozili parniki po vseh rekah in jezerih severne Amerike.

Mnoge severnoameriške države, kakor Ohio, Missouri, Illinois in Indiana imajo svoj nagli procvet večinoma temu zahvaliti, da se je z uvedenjem parobrodov silno vzdignila komunikacija po rekah. V Evropi so so manje rabili parobrodi, ker tu promet po rekah ni bil tako velik kakor v Ameriki. Prvi parobrod v Evropi, ki ga je napravil Henry Bell, vozil je po reki Clyde v Škotski. Bil je prav tako urejen, kakor Fultonov Clermont.

(Dalje prihodnjič.)

Razne reči.

— **Imenovanja.** Minister za uk in bogočastje je imenoval gospoda Antona Funtka za strokovnega učitelja na c. kr. lesni strokovni šoli v Ljubljani, č. g. Jakopa Gomilšaka, duhovnega pomočnika in nemškega pridigarja pri novem sv. Antonu v Trstu, pa za profesorja veronauka na c. kr. državni realki v Trstu.

— **Gospod deželni predsednik** baron Winkler se je odpeljal v kopel v Laški Trg.

— **Bleiweisova slavnost.** Odkritje spominske plošče, ki jo je dalo vzidati „Pisateljsko podporno društvo slovensko“ na hiši, v kateri je živel ter umrl oče Slovencev, nepozabni dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški, vršilo se je v nedeljo dne 12. t. m. prav slovesno. Hiša pokojnikova na trgu pred škofijo je bila prav okusno okrašena z draperijami ter z zastavami. Okolo ½ 12. ure dopoludne so se zbrali v Ljubljanski čitalnici, iznad katere so vihrale dve narodni in ena cesarska zastava, udje domačih društev ter deputacije raznih drugih društev z zastavami. Od tod so se odpravili skupno na slavnostno mesto. Na čelu sprevoda so korakali Ljubljanski Sokoli v društveni opravi. Za Ljubljanskim Sokolom so šle deputacije društev z zastavami, in sicer: Zagorskega Sokola, akademičnega Graškega društva „Triglava“, slovenskega del. pevskega društva „Slavca“, potem čitalnic Kranjske, Šišenske, Bezoviške, Borovniške in Ljubljanske, za katero so šli tudi udje slovenskega podpornega pisateljskega društva, in pa kat. društva rokolelskih pomočnikov. Sprevoda sta se tudi udeležili bralni društvi z Dobrove in iz Šmarija. Sprevod je šel čez Kongresni trg, Gosposke ulice, čez Turjaški trg, Breg, Šentjakopski most ter po Starem trgu na slavnostno mesto pred škofijo. Ravno pod ploščo je bil postavljen govorniški oder. Na levi strani odra se je zbralo obilno število odličnih slovenskih prvakov vseh stanov, na desni so pa stale narodne dame. Došla društva in deputacije z zastavami so so postavile ravno nasproti hiši slavljenčevi. Na obeh straneh za goste in društva odločenega prostora je bila pa zbrana velika množica drugega občinstva. Prva točka vzporeda je bila kantata, ki jo je zložil Benjamin Ipavic ter jo prav dobro pelo pevsko društvo „Slavec“. Po odpeti tej kantati stopi na oder notar gosp. Luka Svetec ter opiše v lepem govoru, katerega priobčujemo na prvem mestu današnjega lista, zasluge pokojnikove. Po končanem govoru, ko e pala zavesa, ki je krila ploščo, zaori na govornikov opomin trikratni klic „Slava“ spominu nepozabnega voditelja Slovencev. Pevsko društvo „Slavec“ zapoje nato krasno Jenkovo „Molitev“, in je bila s tem končana slavnost pred hišo pokojnikovo. V enakem redu, kakor so prišla društva, odšla so čez Valvazorjev trg, po Vodnikovih ulicah, čez Mesarski most, po sv. Petra cesti, in po Slonovih ulicah v čitalnico. Ob 2. uri popoludne je bil v lepo okrašeni čitalniški dvorani banket, katerega se je udeležilo 70 oseb. Svirala je vojaška godba. Prvo napitnico je napil predsednik „Pisateljskega podpornega društva“ gosp. dr. Vošnjak presvetlemu cesarju. Za njimi je govoril Ljubljanski župan gosp. Grasselli. Popisoval je zasluge pokojnega dr. Janeza Bleiweisa, s katerim smo Slovenci izgubili svojega voditelja, katerega še vedno potrebujemo, ter zaklical njegovemu spominu: Slava. Dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški se je v svojem ter v imenu obitelji zahvalil na napitnici, društvom na udeležbi, gospodu Svetcu, dolgoletnemu prijatelju ter sotrudniku pokojnikovemu, pa na lepem slavnostnem govoru. S tem je bil končan oficijalni del banketa ter se je pričela prosta zabava, pri kateri so se vršile še druge napitnice in govori. Zvečer je bil pa na čitalniškem vrtu koncert, pri katerem je bilo zbranega mnogoštevilnega ter odličnega narodnega občinstva. Pri koncertu je svirala vojaška godba, pel pa „Slavec“. Telegramov je došlo slavnostnomu odboru 43 iz vseh slovenskih pokrajin.

— **Na c. kr. viši gimnaziji v Ljubljani** je bilo vpisanih ob začetku šolskega leta 1890/91. 589 učencev. Ker jih je med letom 61 izstopilo, ostalo jih je do konca leta 528 (med njimi 2 privatista). Prvi red z odliko jih je dobilo 88, prvi red 296, drugi red 40, tretji red 10. Ponavljalno poskušnjo jih bo delalo 92. Zaradi bolezni nista bila 2 klasifikovana. Po narodnosti je bilo 415 Slovencev, 107 Nemcev, 4 Italijani, 1 Hrvat, 1 Čeh in 1 Poljak. Razen obligatnih predmetov so se poučevali ti le prosti predmeti, in sicer: Francoščina za učence od 4. razreda dalje v 2 tečajih v vsakem po 2 uri na teden, italijanščina za učence od 4. razreda dalje v 3 tečajih vsega skupaj po 5 ur na teden, stenografija od 5. razreda dalje v dveh tečajih po 2 uri na teden, risanje za učence vse gimnazije v 3 tečajih v vsakem po 2 uri na teden, lepopisje za dijake spodnje gimnazije v 2 oddelkih po 2 uri na teden, petje za dijake vse gimnazije v 4 oddelkih, vsega skupaj po 5 ur na teden, telovadba za učence vse gimnazije v 4 tečajih v vsakem po 2 uri na teden. Učiteljsko osobje je obstalo iz ravnatelja, 19 profesorjev in 5 suplentov.

— **Slovesna prisega župana Ljubljanskega.** V soboto dne 11. t. m. so se zbrali ob 11. uri dopoludne v okrašeni mestni dvorani mestni odborniki, zastopniki raznih mestnih uprav, mestni župniki, učitelji, mestni

uradniki, gasilno društvo itd. Točno ob 11. uri se je pripeljal deželni predsednik gospod baron Winkler v spremstvu prezidijalnega tajnika vit. Laschana. Deputacija ga je vzprejela pri stopnicah ter spremila v mestno dvorano. Deželni predsednik objavi cesarsko potrditev in čestita županu. Nadalje pravi, da je najboljši znak zaupanja, katero stavijo meščani v gosp. Petra Grassellija, to, da so ga uže četrtikrat po svojem zastopstvu postavili na županski stol. Gospod deželni predsednik naglaša potem, da je mestni zbor pod vodstvom župana Grassellija napravil mnogo koristnega, kakor na pr. vodovod, s katerim si je mestni zastop Ljubljanski postavil trajen spominek hvaležnosti vsega mesta, ker je priskrbel prebivalstvu zdravo vodo. Mnogo seveda je še treba storiti, nadaljuje gospod deželni predsednik, a pod sedanjim razumnim vodstvom mestne uprave posrečilo se bode tudi to, c. kr. vlada bode pa vedno pospeševala resno delovanje mestne uprave. Nato je prisegel gospod župan. V svojem govoru se je najprej zahvalil za milostno potrditev po presvetlem cesarji ter prosil gosp. deželnega predsednika, da blagovoljno objavi to zahvalo na Najvišem mestu. Obljubi, da bode delal z vsemi svojimi močmi za napredek stolnega mesta, katero, če tudi počasi, pa vender le veselo in stalno napreduje. Poprosivši nadaljne podpore c. kr. vlade, končal je svoj govor s trikratnim „Slava“ presvetlemu cesarju. Temu klicu so pritrdili navdušeno vsi navzočni. Po odhodu gospoda deželnega predsednika se obrne gosp. župan do mestnih zastopnikov ter jih prosi njih podpore. Posebno pa prosi mestne uradnike, naj vrše svojo dolžnost, kajti zadovoljno bode potem ž njimi mestno prebivalstvo, zadovoljni pa bodo tudi sami.

— **Odlikovanje domačih umetnikov.** Pri letošnji mejnarodni razstavi slik v „salonu Champ de Mars“ v Parizu je bila naša rojakinja gospodična Ivana Kobilca odlikovana za dve sliki, kateri je tamkaj razstavila, z imenovanjem za uda zadruge „Societé internationale de Beaux-Arts“, katera čast se podeli za zasluge umetnicam namesto svetinje. Pač častno priznanje umetnici. Naš rojak g. Ferdinand Vesel je pa dobil v razstavi v Monakovem od tamošnje akademije veliko srebrno svetinjo za svojo razstavljeno podobo.

— **Zastopniki državnozborskih konservatovnih klubov na Češki razstavi:** „Narodni Listy“ poročajo, da pridejo danes obiskat Praško razstavo zastopniki državnozborskih konservativnih klubov, namreč veleposestniki Jugoslovani, nemški konservativci in pa zastopniki poljskega kluba. Na čast tem gostom bode v češkem gledališči slavnostna predstava.

— **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda** razpošilja vabilo k VI. redni veliki skupščini, katera bode v Kamniku, četrtek 23. julija 1891. Vspored: I. Slovesna sveta maša ob 10. uri dopoludne v dekanijsko-župni cerkvi na Šutini. II. Zborovanje v mestni dvorani ob 11. uri. Prvomestnikov nagovor, poročilo tajnikovo, blagajnikovo in nadzorništva. Volitev jedne tretjine odbornikov. Po pravilih izstopijo naslednji udje družbinega vodstva: 1. Mat. Močnik, 2. Ivan Murnik, 3. dr. Josip Vošnjak, 4. Andrej Zamejic. Volitev nadzorništva (5 članov) in razsodništva (5 članov). Povodom velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda dne 23. julija v Kamniku bode v sporazumljenji z ondotnimi narodnimi društvi skrbljeno čč. skupščinarjem i za primerno zabavo — Po zborovanji bode skupni obed v salonu Fišerjeve restavracije. Couvert gld. 1·50 brez pijače. Mej banketom petje slavnega društva „Lire“. Z ozirom na stranske skupščinarje ogled mesta in okolice. Na večer snidenje na vrtu Fišerjeve gostilne. Skupni odhod iz Ljubljane (Rudolfov kol.) je ob 7·30 zjutraj. Povratek v Ljubljano zvečer ob 8·55 s posebnim vlakom. Prijatelji slovenskega šolstva in vpeljani gostje so vljudno povabljeni in dobro došli pri zborovanji in banketu. Ker je doslej uže mnogo podružnic svoje zatopnike naznačilo in se je nadejati, da tudi druge ne bodo zaostale, utegne letošnja skupščina v prijaznem Kamniku vse prejšnje nadkriljevati.

— **Oddaja zakupa cestnih in drugih mitnic na Kranjskem za l. 1892. do 1894.** C. kr. finančno ravnateljstvo za Kranjsko bode dne 10. in 12. avgusta t. l. za čas od 1. januvarija 1892. l. pa do konca decembra l. 1894. na javni dražbi oddalo v zakup nastopne cestne, mostne in vodne mitnice na Kranjskem, in sicer: Na Černučah mostno mitnico v hiši Antona Vilfana na Ježici št. 40 dne 10. avgusta; v Trebnjem cestno in mostno mitnico pri c. kr. davkariji v Trebnjem dne 11. avgusta; v Senožečah cestno mitnico pri c. kr. davkariji v Senožečah dne 12. avgusta; na Razdrtem cestno mitnico v hiši Filipa Kavčiča na Razdrtem št. 42 dne 10. avgusta; na Vrhniki cestno in vodno mitnico v občinski pisarni na Vrhniki dne 12. avgusta t. l. Zakupni pogoji se lahko pregledajo pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, pri c. kr. okrajnih glavarstvih in pri finančne straže prigleduih okrajnih vodstvih na Kranjskem ob navadnih uradnih urah.

— **Ozdravljena s hipnozo.** Kakor poročajo Moskovski listi, ozdravil je v malo minutah znani hipnotizer Feldmann mlado hčer polkovnika Bogdanova, ki je bila po vsej levi strani mrtvoudna ter jej niso mogli pomagati razni učeni zdravniki. To ozdravljenje je vzbudilo občo pozornost.

Budimpeštanske tržne cene z dne 15. julija 1891.

Pšenica gld. 9.70 do 10.15, rž gld. 7·70 do 7·90, ječmen 5·80 do 6·15, oves (novi) 5·70 do 5·85.

Kurzi na Dunajski borzi dne 16. julija.

Papirna renta	gld.	92·75.
Srebrna „	„	92·70.
Zlata „	„	111.30.
Marcijeva renta	„	102·95.
Napoleondori (20 frankov)	„	9·33.
C. kr. cekini	„	5·58.
Nemške marke	„	57·67.

Odgovorni urednik Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.